

3 maart 2020: EUTHANASIE – Cijfers voor het jaar 2019

De cijfers hebben betrekking op de door de Commissie onderzochte registratiedocumenten van patiënten die euthanasie ondergingen in de periode tussen 1 januari 2019 en 31 december 2019. Een gedetailleerde analyse van de aangegeven euthanasies in 2019 zal terug te vinden zijn in het tweeverjaarsverslag van de Commissie (hierin worden alle gegevens van 2018 en 2019 besproken).

In de periode 2019 werden 2655 euthanasies geregistreerd. De overgrote meerderheid van deze documenten waren Nederlandstalig. Het ging voornamelijk om patiënten tussen de 60 en 89 jaar en iets meer vrouwelijke patiënten. Thuis was de belangrijkste plaats van uitvoering.

De voornaamste categorieën van aandoeningen die aanleiding gaven tot een euthanasieverzoek waren ofwel kwaadaardige aandoeningen (kankers) of een combinatie van verschillende ernstige en ongeneeslijke aandoeningen (polyopathie) die niet meer voor verbetering vatbaar waren en die ernstige handicaps veroorzaakten tot orgaan falen toe. Bij de overgrote meerderheid van de patiënten werd het overlijden binnen afzienbare termijn verwacht (terminale patiënten).

In de groep patiënten waarvan het overlijden niet binnen afzienbare termijn werd verwacht (niet-terminale patiënten), zijn de patiënten die aan polyopathie leden het sterkst vertegenwoordigd, terwijl kankerpatiënten uiterst zelden als niet-terminaal werden beschouwd.

Verzoeken om euthanasie op basis van psychische en gedragsstoornissen (psychiatrische aandoeningen zoals stemmingsstoornissen en cognitieve aandoeningen zoals ziekte van Alzheimer worden verzameld in deze groep) bleven uitzonderlijk (1,8 % van alle euthanasies). In al deze gevallen kon men vaststellen dat aan de wettelijke voorwaarden was voldaan (een wilsbekwame patiënt, een schriftelijk verzoek, een medisch uitzichtloze toestand, ondraaglijk aanhoudend en niet te lenigen lijden veroorzaakt door een ernstige en ongeneeslijke ziekte, een herhaald verzoek).

In 2019 werden er één registratiedocument betreffende euthanasie bij oordeelsbekwame minderjarige patiënten geregistreerd.

De Commissie was van oordeel dat alle ontvangen verklaringen voldeden aan de essentiële eisen van de wet, het was niet nodig een dossier te verzenden naar de procureur des Konings voor verder onderzoek.

De cijfers

In 2019 ontving de Commissie 2655 registratiedocumenten betreffende euthanasie. Het aantal geregistreerde euthanasiegevallen is toegenomen (een stijging van 12,5%).

De verhouding tussen het aantal Nederlandse en Franstalige documenten bleef stabiel (77,3% NL / 22,7% FR).

67,8% van de patiënten was ouder dan 70 jaar en 39,3% was ouder dan 80 jaar. Het aantal euthanasies bij patiënten jonger dan 40 jaar bleef zeer beperkt (1,5%). Het waren vooral patiënten in de 6de, 7de, en 8ste levensdecade die euthanasie vroegen (76,3%). De grootste groep waren patiënten tussen 70 en 79 jaar (28,4%).

In 2019 werd één registratiedocument betreffende euthanasie bij een oordeelsbekwame minderjarige patiënten geregistreerd.

Het percentage van de euthanasies die thuis werden uitgevoerd (43,8%) daalde lichtjes, terwijl het aantal euthanasies uitgevoerd in ziekenhuizen toenam (38,3%). Het aantal euthanasies in verpleeg- en verzorgingshuizen (WZC) bleef toenemen (15,9%). Dit stemt overeen met de wens van vele patiënten om thuis te mogen sterven.

In de overgrote meerderheid van de gevallen (83,1%) werd door de arts het overlijden verwacht binnen afzienbare termijn (terminale patiënt).

Bij de meerderheid van de patiënten werd zowel lichamelijk als psychisch lijden (niet te verwarren met psychiatrische aandoeningen) waargenomen (82,8%). Dit lijden was steeds het gevolg van één of meerdere ernstige en ongeneeslijke aandoeningen.

1% van de euthanasies werden uitgevoerd op basis van een voorafgaande wilsverklaring euthanasie en dit bij patiënten die onomkeerbaar niet meer bij bewustzijn waren.

De voornaamste categorieën die aan de basis lagen van de uitgevoerde euthanasies waren vooral nieuwvormingen/kanker (62,5%), polyopathie (17,3%) en ziekten van het zenuwstelsel (8,7%), ziekten van het bloedsomloopstelsel (3,4%), ziekten van de luchtwegen (3,2%) en psychische en gedragsstoornissen (1,8%).

Aantal uitgevoerde euthanasies op basis van taal

	2019	% TOTAAL
TOTAAL	2655	100 %
NL	2053	77,3
FR	602	22,7

Genderverdeling van de patiënten

	2019	% TOTAAL
TOTAAL	2655	100 %
Mannelijk	1254	47,2
Vrouwelijk	1401	52,8

Leeftijdverdeling van de patiënten

	2019	% TOTAAL
TOTAAL	2655	100 %
Minder dan 18	1	0
18-29	7	0,3
30-39	31	1,2
40-49	65	2,4
50-59	220	8,3
60-69	532	20
70-79	755	28,4
80-89	739	27,8
90-99	297	11,2
100 en meer	8	0,3

Plaats van de uitvoering van de euthanasie

	2019	% TOTAAL
TOTAAL	2655	100 %
Thuis	1164	43,8
Ziekenhuis	1016	38,3
Woonzorgcentra (WZC)	422	15,9
Andere	53	2

De aard van het verzoekschrift

	2019	% TOTAAL
TOTAAL	2655	100 %
Actueel verzoek	2628	99
Voorafgaande wilsverklaring	27	1

Te verwachten termijn van overlijden

	2019	% TOTAAL
TOTAAL	2655	100 %
Binnen afzienbare termijn (Terminaal - Term.)	2207	83,1
Niet binnen afzienbare termijn (Niet-terminaal - N-term.)	448	16,9

Aandoeningen die aan de basis lagen van het euthanasieverzoek

	2019	% TOTAAL
De categorieën van de aandoeningen die aan de basis lagen van het euthanasieverzoek, ongeacht patiënt terminaal (Term) of niet terminaal (N-Term) was.		
TOTAAL	2655	100 %
Nieuwvormingen (kankers)	1659	62,5
Polypathologie	460	17,3
Ziekten van het zenuwstelsel	231	8,7
Ziekten van hart- en vaatstelsel	91	3,4
Ziekten van het ademhalingsstelsel	84	3,2
Psychische stoornissen en gedragsstoornissen (psychiatrische en cognitieve aandoeningen worden hier samen in opgenomen)	49	1,8
Ziekten van het botspierstelsel en bindweefsel	26	1
Ziekten van het urogenitaal stelsel	12	0,5
Letsel, vergiftigingen en bepaalde andere gevolgen van uitwendige oorzaken	11	0,4
Ziekten van het spijsverteringsstelsel	10	0,4
Endocriene ziekten en voedings- en stofwisselingsstoornissen	6	0,2
Symptomen, afwijkende klinische bevindingen en laboratorium uitslagen niet elders geassocieerd	6	0,2
Ziekten van oor en processus mastoideus	4	0,2
Aandoeningen van het oog en adnexen	3	0,1
Bepaalde infectieziekten en parasitaire aandoeningen	1	0
Ziekten van bloed, bloedvormende organen en bepaalde aandoeningen die het immuun systeem beïnvloeden	1	0
Ziekten van huid en subcutis	1	0

Term 2019	N-Term 2019	% TOTAAL Term	% TOTAAL N-Term
--------------	----------------	---------------------	-----------------------

De categorieën van de aandoeningen die aan de basis lagen van het euthanasieverzoek volgens de te verwachten termijn voor overlijden				
TOTAAL	2207	448	%	%
			/2655	/2655
Nieuwvormingen (kankers)	1641	18	61,8	0,7
Polypathologie	248	212	9,3	8,0
Ziekten van het zenuwstelsel	137	94	5,2	3,5
Ziekten van het ademhalingsstelsel	77	7	2,9	0,3
Ziekten van hart- en vaatstelsel	62	29	2,3	1,1
Ziekten van het urogenitaal stelsel	12	0	0,5	0
Ziekten van het spijsverteringsstelsel	8	2	0,3	0,1
Endocriene ziekten en voedings- en stofwisselingsstoornissen	6	0	0,2	0
Ziekten van het botspierstelsel en bindweefsel	6	20	0,2	0,8
Letsel, vergiftigingen en bepaalde andere gevolgen van uitwendige oorzaken	4	7	0,2	0,3
Symptomen, afwijkende klinische bevindingen en laboratorium uitslagen niet elders geassocieerd	2	4	0,1	0,2
Psychische stoornissen en gedragsstoornissen (psychiatrische en cognitieve aandoeningen worden hier samen in opgenomen)	1	48	0	1,8
Bepaalde infectieziekten en parasitaire aandoeningen	1	0	0	0
Ziekten van bloed, bloedvormende organen en bepaalde aandoeningen die het immuun systeem beïnvloeden	1	0	0	0
Ziekten van huid en subcutis	1	0	0	0

Persbericht van de Federale Controle- en Evaluatiecommissie Euthanasie – FCEE

Aandoeningen van het oog en adnexen	0	3	0	0,1
Ziekten van oor en processus mastoideus	0	4	0	0,2

Opgegeven lijden

	2019	% TOTAAL
TOTAAL	2655	100 %
Lijden, zowel fysiek als psychisch tegelijkertijd gerapporteerd	2199	82,8
Alleen fysiek lijden,	341	12,8
Alleen psychisch lijden* (niet te verwarren met psychiatrische aandoeningen)	115	4,3

* Bijvoorbeeld : een kankerpatiënt wiens fysiek lijden wordt verlicht door pijnstillers, kan psychologisch lijden door verlies van waardigheid of een verlies van autonomie

Hoedanigheid van de verplichte te raadplegen artsen

	2019	% TOTAAL
Hoedanigheid van de eerste verplicht te raadplegen arts		
TOTAAL	2655	100 %
Specialist	906	34,1
Huisarts	840	31,6
LEIF/EOL	705	26,6
Palliatief arts	204	7,7

Hoedanigheid van de tweede verplicht te raadplegen arts i.g.v. een niet-terminale patiënt		
	2019	% TOTAAL
TOTAAL	448	100 %
Psychiater	228	50,9
Specialist	220	49,1

Gebruikte techniek en middelen

	2019	% TOTAAL
TOTAAL	2655	100 %
Thiopental + curare intraveneus	1491	56,2
Propofol + curare intraveneus	733	27,6
Thiopental intraveneus	352	13,3
Morfine en/of anxiolyticum + curare intraveneus	63	2,4
Andere	8	0,3
Barbituraat per os (oraal)	8	0,3

Beslissingen van de la Commissie

	2019	% TOTAAL
TOTAAL	2655	100 %
Aanvaarding zonder meer	1954	73,6
Opening van deel I voor administratieve redenen	261	9,8
Opening van deel I voor preciseringen over procedure of voorwaarden	225	8,5
Opening van deel I voor opmerking(en)	215	8,1

Verwijzing naar de procureur des Konings: geen enkel dossier werd in 2019 overgezonden.

Perscontact

- NL**
- **Wim Distelmans**, prof. Palliatieve geneeskunde VUB
+32 (0)475 67 14 51
Willem.Distelmans@uzbrussel.be
 - **Luc Proot**, chirurg
+32 (0)50 84 17 77
+32 (0)474 31 75 56
proot.luc@telenet.be

- FR**
- **Jacqueline Herremans**, advocaat
+32 (0)2 738 02 80
+32 (0)475 74 40 92
jacqueline.herremans@lilj.be
 - **Michèle Morret-Rauis**, oncoloog
+32(0)475 40 41 22
morret.rauis@gmail.com